

Lapsen oikeuksien sopimus/ Henkinen väkivalta

Mirella Huttunen, Kotimaan vaikuttamistyön päällikkö

unite for
children

unicef 

YK:n lapsen oikeuksien sopimus

19 artikla

Sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin asianmukaisiin lainsäädännöllisiin, hallinnollisiin, sosiaalisiin ja koulutuksellisiin toimiin suojellakseen lasta kaikenlaiselta ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta, vahingoittamiselta ja pahoinpitelyltä, laiminlyönniltä tai välinpitämättömältä tai huonolta kohtelulta tai hyväksikäytöltä, mukaanlukien seksuaalinen hyväksikäyttö, silloin kun hän on vanhempansa, muun laillisen huoltajansa tai kenen tahansa muun hoidossa.

Tällaisten suojelutoimien tulisi tarvittaessa sisältää tehokkaita menetelmiä sosiaalisten ohjelmien perustamiseksi, joiden avulla lasta ja hänestä huolehtivia henkilöitä tuettaisiin, samoin kuin menetelmiä edellä kuvattujen lasten pahoinpitelytapauksen ehkäisemiseksi, tunnistamiseksi, raportoimiseksi, käsiteltäväksi saattamiseksi, tutkimiseksi, hoitamiseksi ja jatkoseurannaksi sekä tarvittaessa oikeuslaitoksen asiaan puuttumiseksi.

Lapsen oikeuksien komitean yleiskommentti nro 13

Lapsen oikeus olla joutumatta minkäänlaisen väkivallan kohteeksi

Yleiskommentti määrittelee henkisen väkivallan muodot seuraavasti:

- a) kaikenlainen yhtämittäminen ja vahingollinen vuorovaikutus lapsen kanssa, esimerkiksi sen ilmaiseminen lapsille, että he ovat arvottomia, heitä ei rakasteta, he eivät ole haluttuja, he ovat vaarassa tai heidän tarkoituksenaan on vain palvella toisten tarpeita;
- b) pelottelu, terrorisointi ja uhkailu, hyväksikäyttö ja moraalinen turmeleminen, torjuminen ja hylkääminen, eristäminen, piittaamattomuus ja suosiminen;
- c) emotionaalisen avoimuuden kieltäminen sekä henkiseen terveyteen, terveydenhuoltoon ja koulutukseen liittyvien tarpeiden laiminlyönti,
- d) loukkaaminen, nimittely, nöyryyttäminen, vähättely, pilkkaaminen ja lapsen tunteiden loukkaaminen;
- e) altistaminen perheväkivallalle;
- f) eristysrangaistukset sekä eristäminen tai nöyryyttäminen tai halventavat olosuhteet pidätyksen aikana; ja
- g) aikuisten tai muiden lasten harjoittama henkinen kiusaaminen ja simputus, mukaan lukien tieto- ja viestintätekniikan, kuten matkapuhelinten ja internetin, välityksellä (kutsutaan myös "verkkokiusaamiseksi").

Lapsen oikeuksien sopimuksen yleisperiaatteet lapsiin kohdistuvan väkivallan näkökulmasta (GC 13)

Oikeus syrjimättömyyteen

Kaikilla lapsilla on oikeus olla joutumatta minkäänlaisen väkivallan kohteeksi

Lapsen etu

Lasten oikeutta saada etunsa ensisijaisesti harkittavaksi kaikissa heitä koskevissa tai heihin vaikuttavissa asioissa on kunnioitettava etenkin silloin, kun lapset ovat väkivallan uhreja.

Oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen

Suojelua kaikelta väkivallan muodoilta ei pidä tarkastella ainoastaan lapsella ”elämään” ja ”henkiinjäämiseen” olevan oikeuden kannalta, vaan myös lapsella ”kehitykseen” olevan oikeuden kannalta.

Lapsen kuuleminen

Lapsen oikeudella tulla kuulluksi on erityinen merkitys väkivaltatapatuksissa. Lapsen oikeuksien komitea näkee, että oikeus tulla kuulluksi auttaa ehkäisemään väkivallan kaikkia muotoja kodin ja perheen piirissä. Lapsilta on ehdottomasti kysyttävä heidän näkemyksiään ja otettava ne huomioon jokaisessa lastensuojeluprosessin vaiheessa.

Lapsen oikeuksien komitean määrittämiä keinoja lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan puuttumiseksi (GC 13)

- Ehkäisy
- Tunnistaminen
- Raportointi
- Käsiteltäväksi saattaminen
- Tutkiminen
- Hoitaminen
- Jatkoseuranta
- Oikeuslaitoksen asiaan puuttuminen
- Tehokkaat menettelyt

Lapsen oikeuksien komitean Suomelle antamat suositukset

Komitea huolestunut pitkittyneistä huoltajuusriidoista. Komitea suosittaa, että sopimusvaltio lisää perheneuvontapalveluja eroja suunnitteleville vanhemmille ja varmistaa, että lasten huoltajuusriidat ratkaistaan asianmukaisessa ajassa ottaen huomioon lapsen etu.

Komitea piti valitettavana ettei Suomi antanut tietoja lasten hyväksikäyttöön ja laiminlyöntiin liittyvistä tapauksista ja näihin liittyvästä hallituksen politiikasta. Komitea suosittaa, että sopimusvaltio selvittää lasten hyväksikäytön ja laiminlyönnin eri muotojen esiintymistä ja yleisyyttä sekä valtion politiikkaa näiden ilmiöiden estämiseksi ottaen huomioon komitean yleiskommentin nro 13 joka koskee lapsen oikeutta elää vapaana kaikista väkivallan muodoista. Komitea odottaa tarkempia tietoja näistä asioista seuraavassa määräaikaisraportissaan.

Kiitos!

mirella.huttunen@unicef.fi

unite for
children

unicef 